

Pan Karel Plánička

žlutě k vymazání

A) Pan Karel Plánička se narodil v Holasovicích u Opavy 24. dubna 1933. Vystudoval vojenskou leteckou učňovskou školu v Olomouci jako strojní zámečnick se zaměřením na letadla. Pracoval jako letecký mechanik ve Vojenském výcvikovém středisku pro letecké mechaniky. Poté, co byl vyhozen z armády z politických důvodů v roce 1971, byl zaměstnancem státního podniku Benzina.

00:00:05 – 00:05:28

“Já jsem se narodil 24.04. 1933. V Holasovicích u Opavy to bylo na hranicích mezi Československem a Polskem. A hranici tvořil potok za potokem bylo Polsko, no a na druhé straně bylo Československo a můj tatínek byl nájemcem mlýna, jo. To znamená nějaký starý pán, neměl děti a mého tatínka prostě si tam vzal, že bude dělat jako nájemce mlýna, že tam prostě dělal jako šéfa. No. Přišel potom rok 38, a o ten mlýn měl zájem nějaký další člověk, kterej ale nic neměl s společného, akorát, že to byl taky mlynář. Pravděpodobně ten mlýn zapálil a ten mlýn vyhořel. A tudíž v roce 38 bylo to, že tam všichni Češi se museli z toho pohraničí vystěhovat. No a tím jsme se mě v 5 letech jsem se dostal právě tam, jak ke Kroměříži, na Moravu. No no a tam od 5 let se už jsem vyrůstal. No a můj táta to těžce nesl, že tam odsud musel odejít, no a tak najmul takhle v těch Morkovicích, neměli jinou možnost, než najmout si hospodu, a to byla hospoda Katolický dům. To byla - vlastník byla charita. Jako dnes znáte taky charitu, ti kněží a to, no a tak tam se stal nájemcem. V těch Morkovicích bylo celkem pět hospod a ta naše hospoda byla nejoblíbenější a scházely se tam všichni možní. V neděli lidé, farář, učitel, četník, jo. Já si je všechny pamatuju, jo, takový ti tam měli kulatý stůl a teď tam debatovali a já jsem vždycky strašně rád, jako děcko jsem je poslouchal, páč listonoš, třeba pan Trávníček, ten zase, ten byl v ruskejch, nebo jako legionář v Rusku. A ten právě vyprávěl vždycky, jak to v tom Rusku vypadá. No a člověk si to dával takhle dohromady. V těch letech moudřejch lidí. Jo no a tím jsem se já takhle dost seznámil, takový všeobecný znalosti, i o tom světě. A i o těch různých zaměstnáních, co kdo dělal.

B) Po obecné a měšťanské škole absolvoval pan Plánička jednoroční učební kurz. V 15 letech se rozhodl o svém budoucím povolání. Rodiče si však nemohli dovolit platit školu, proto se rozhodl pro vojenské učiliště. Tam musel skládat zkoušky.

00:13:54 – 00:18:19

Mě bylo mě bylo těch patnáct roků. Takže jsme hledali, čím já bych se měl vyučit do školy jít nepřicházelo v úvahu protože, na tu školu chodil už bratr v Olomouci na tu obchodní akademii. No a tak jsem četl v novinách. Jo takhle to jsem se chtěl v Kroměříži učit automechanikem. Poněvadž jeden náš známý

zase říká, ty bys mohl prosím tě dělat jemnou mechaniku opravovat takové ty jemný přístroje. Protože já jsem taky rád střílel, když jsem byl mladej, takže bych opravoval pušky, jo. Že by mě to bavilo. A najednou já jsem taky četl. Že, ale to se ještě platilo to učení. A tak jsem četl, že uchazeče přijímají do vojenské letecké učňovské školy. No a tak jsem si říkal, vojenská letecká učňovská škola. No to by možná bylo pro mě, protože já jsem letadla miloval. Vždycky jsem tam létal i z Prostějova, ale já jsem k letcům měl teda strašně blízko. No a tak jsem si napsal žádost no a oni najednou jsem dostal pozvánku do Kroměříže do na školskej odbor k takovej ke zkouškám, tam se nám sešlo asi 12 z celýho toho okresu Kroměříž. No a tam jsme dělali ty psychotechnický zkoušky, to znamená takový čtverečkovaný papír a tam zaškrtnou trojúhelníček v 1 koutě a já nevím na kolečko v 2 no takový ty a pak nám dali zase kus drátu. Ukázali nám obrázek a z toho drátu jsme museli udělat, teda takovej ohebný drátek, a udělat z toho třeba ptáčka nebo něco takového zkonstruovat, no. A tak to byly ty psychotechnické zkoušky a najednou jsem dostal pozvání z Olomouce. Abych přišel ke zkouškám, že ty zkoušky na tom okresním školním úřadě, že tam to dopadlo dobře. Takže v Olomouci byla ta vojenská letecká učňovská škola. A my jsme byli Jako um dělat zkoušky do 2. ročníku pováč 1. ročník byl založený v roce 47. Podle západního vzoru. To přišli ti mechanici ze západu, tak tady se zřídila ta západní. Západní styl školy pro mechaniky. Tak první ročník byl před náma. A 2. ročník jsme byli my, kteří jsme nastupovali v tom roce 48. No a my jsme ještě všichni dělali tyhle ty zkoušky bez rozdílu, jestli táta byl komunista, nebo jestli byl dělník, no prostě jak se kdo přihlásil a podle toho, jak byl chytřej, jo, tak podle toho se přijímalo na ty, na tu školu. A v té škole to nám říkali, bylo celkem přihlášeno z celé republiky i ze Slovenska asi 2000 uchazečů. A brali jenom 115, 115 uchazečů. No a já jsem se tam kupodivu dostal taky do Olomouce.“

C) Pan Plánička po absolvování učňovské školy pracoval jako letecký technik

D)

00:22:23 Reprodaktor 2

Vystříhnout (Já jsem byl v leteckém učilišti, bylo ta veliká výhoda. A to dáváme všem takhle děláme si legraci ze zdejších nebo z nynějších mechaniků, tak my jsme byli mechanici a my jsme letadla opravovali, jo dávali dohromady spravovali.) No dnešní mechanici to jsou vyměňovat celé, protože ty zjistí závadu a vymění celý přístroj. A to, kdežto my jsme to všechno museli dělat a vyměňovat.

E) V roce 1948 bratr pana Pláničky emigroval.

00:23:40 Reprodaktor 2

Odešel v roce 48 utekl.

Jo, protože on že ho nenechají dostudovat a vedl tu britskou společnost pro Československo tak a věděl, že nebude moct dostudovat. Tak ještě s jedním kamarádem, no prostě utekli za hranice. No a za do Německa do sběrného

tábora a potom ten kal Růžička. Ten jeho kamarád. Ten měl nějaký příbuzný v Americe, tak se s ním spojili a bratr se dostal právě do Ameriky. Jo, no ale tak to už je jeho. No a tyhle ty, když někdo takhle utekl, tak to bylo hned nahlášený ta škola, že on je pryč a tak dále. No a už přišli vyšetřovat err moji maminku.

Nynější, jak se tomu říkalo? STB to byli mladí hoši, kteří byli vyškoleni, jak prostě někoho zavřít a podobně.

F) Pan Plánička měl štěstí, vyšetřovatelé ho nechali bez postihu. Dostal se k útvaru v Hradci Králové.

00:24:51 Reproduktor 2

Vymazat (Ale v tu ránu zjistili taky, že můj brácha je v té Americe jo a mě nechali na pokoji pana Žáka. Měl to ohromný štěstí. Protože já, když jsem byl vyřazený ze školy. Tak já jsem se dostal sem do Hradce.)

A ten útvar se jmenoval vojenský zeměpisný ústav pomlčka. Foto letecká skupina. A my jsme právě si půjčovali, nebo měli jsme půjčený letadla. A ve škole právě byla výhoda ta, že my jsme se učili ne jen 1 typ letadel. Jak se to učí teď na mig 15 a su 25 nebo to a teď jsou tam všichni přístroj záři, ale my jsme v učilišti se učili prostě všechny druhy motorů, všechny druhy letadel. Jaký jsou opravní tyhle spojovací letadla a to byla ohromná výhoda, že my jsme prakticky uměli skoro všechno. A já jsem se dostal právě k tomu vojenskému zeměpisnému ústavu. A v tom vojenském zeměpisný ústavu pan si dělali mapy.

00:26:22 Reproduktor 2

Vymazat (To fotografování to je někde ta fotka? Je to se dělalo pomocí těch foto kamer to byla speciálně vyškolená. Vždycky ta osádka a to je taková speciální práce. To bylo pro výrobu map a protože to bylo. Vojenský zeměpisný ústav.) Nepatřilo to k vojákům. Tím pádem Na zbrani náš útvar že nejsme vojáci, že nebudeme zařazení do žádnýho boje, že prostě. Že ne nebo, tak bych to řek, že nebudeme vojáci. Až v tom roce 19 152 najednou. Zjistili, že podle těch leteckých snímků, kterými děláme, že se dají zaměřovat rakety, že tam jsou souřadnice, no a tak, že musíme přejít k vojákům, tak tím nám dali číslo útvarům. Zařadili nás jako vojáky. No a už jsme vojákovi jo, ale vojákovi jsme tak, že. My jsme podléhali přímo velitelství letectva. Že jsme err měli povoleno létat v sobotu v neděli. Co byly ty zakazy? My jsme měli takových výjimek, jo a mohli jsme létat na všechna letiště po republice a tam nám byli povinni poskytnout veškerou pomoc, protože my jsme plnili vlastně vládní úkoly. Když se stavěla třeba opatovická elektrárna.

Ona tak to taky se vyfotografoval celej ten terén v určitém měřítku. No a ze země měřiči a tys ho tam potom dali na papír vykomunikovali to všelijak a pak se stavěla tyhle stavby oravská přehrada na Slovensku. Tam zase to se fotografovalo a podle toho snímku. Err z té určité výšky se změřilo, kolik tam je vody jo, nebo kolik je lesů v jakým kata. Když se sjednocovali pole.

Pan Plánička má spoustu zajímavých zážitků z leteckého prostředí.

00:35:36 Reprodaktor 2

Letadlo, co měli Němci 1 tryskový letadlo.

Schwalbe 262 albina to mělo 2 motory jo, takhle pod křídla mělo to takovej trojúhelníkový tvar. No prostě tryskový motor a na to si vzpomínám páč. Já jsem z posledních, kterej na tom ještě dělal. A ve Kbelích to lítal jedinej pilot zalétávací pilot. On se jmenoval Kraus. Kraus tak to si představte. To bylo moje taková chloubka, že jsem tomu rozuměl, že že jsem to dával dohromady.

No když to nechtělo chytit, tak se tam nashromáždil ten petrolej jo a tak.

Teď to začalo hořet hořet v té výtokové rouře, tak jsme museli honem jít do zádu vzít to za vocas takhle ten petrolej vylejt a hasičákem to tam na zemi.

Uhasit ono štěstí ten petrolej ještě že to tak nehořel jako benzín. Kdyby to byl benzín tak to.

00:37:04 Reprodaktor 2

Tak na tohleto vzpomínám a vzpomínám na toho zalétávací jeho pilota Krause. Který se tam ne u českých Budějovic si představte, zabil na normálním messer šmejdu, co se lítalo AU nás taky lítaly jsme se šmídem.

Martin to bude znát že jo dnes šmídy enhm messerschmitt 109 no a ten Kraus se to mělo vodou chlazený motor. Dávalo se tam. Byli cool glycerin ředěný s vodou. A ten glycerin, když se tohleto vypařoval, tak to bylo otravný, no. Tenhle ten chladič na ten glycerin nebo na tu vodu. Tak on měl v kabině pod sedačkou, kde on seděl. Ten chladič prasknul jo. A ty vy ta výpary z toho se dostaly moc se toho a nadýchal omdlela a zabil se. No tak i to se prostě stávalo taková technická závada.

Za nejdramatičtější u letectva pan Plánička považuje situaci , kdy jim mechanici na Sliáci natankovali místo leteckého benzínu za obyčejný automobilový. Na ten však letecký motor není konstruovaný.

00:44:23 Reprodaktor 2

Smazat - Tak ten nesnesl ten zapalovač se dřív nesnesl to stlačení, co dělá tam.

V motoru ten píst ale to je složitý vyprávění, tak došlo k samo zápalům a oba 2 motory v 50m vysadily. Tam jsme vrtuli jsme namotali nějaký telefonní dráty AA urazili jsme kus nějaké jabloně, nebo co tam bylo u silnice.

A teď jak jsme? Sedali do té země, tak to byly nějaký záhumenky.

Tak to kolo, který bylo venku. Tak rylo do té země a teď si představte, jak se zarylo tak najednou šup a otočilo se o 90 stupňů. Jo a křídlem jsme zůstali metr od sloupu vysokého napětí. Teď, kdyby to prostě zachytilo 31 100 litrů benzínu, tak to je to je byl horor.

Z politických důvodů dostal pan Plánička v roce 1971 z armády výpověď.

01:01:14 Reprodaktor 2

Každý vyšší důstojník. který má někoho přímého příbuzného v zahraničí, musí být propuštěn z armády, ale nesmí to být udáno jako důvod, jo.

Teď si představte. Kontrarozvědka, co měla za práci, aby mě mohli vyhodit, tak zkoušeli všechno možný. A jak zkoušeli všechno možný tak. Si představte, že. Že prostě budu vyhozenej, protože. Jsem svého desetiletého syna nechal chodit do organizace skaut junák, čímž se narušoval konsolidaci pionýrských organizací.

Najít zaměstnání nebylo jednoduché.

00:56:30 Reprodaktor 2

Smazat: (Přítom) bylo přísně nařízeno, že kdo bude z armády důstojník vyhozen jako z politického důvodu, tak v musí dělat jenom dělnickou práci.

00:56:44 Reprodaktor 2

A nesmí si vydělat víc peněz, než kolik měl v armádě no.

Nakonec začal pracovat v benzině a zůstal tam zhruba 20 let. Teď je pan Plánička v důchodu a mladší generaci chce předat toto poselství:

01:12:56 Reprodaktor 2

Pokud možno se vyhýbat a mít vlastní rozum, poslechnout si i toho toho nepřítele, nebo takhle, když poslouchám nepřítele, tak vím, co od něho čekat?